

ОЦІНКА В БУХГАЛТЕРСЬКОМУ ОБЛІКУ

Кузуб М. В., старший викладач, Кобзева О.В., студентка факультету економіки, менеджменту та психології, Київський національний торговельно-економічний університет

Одне з найбільш актуальних питань в бухгалтерському обліку є неузгодженість термінів оцінки, а саме: “оцінювання”, “вартісне вимірювання”, “оцінка в бухгалтерському обліку”, “облікова оцінка”, “таксування”, “незалежна оцінка”

Якщо орудувати методами порівняння та узагальнення можливо встановити зв'язок для цих понять, але не слід прирівнювати їх так як вони різні по економічному так і по змістовому значенню. Найбільш широке значення має поняття “вимірювання”, воно являє собою процес відображення однієї величини іншою.

Менш змістовним є поняття “вартісне вимірювання”, яке виражає одержання індивідуальних величин та об'єкт обліку. Таксування використовується для проставлення у відповідних графах документа ціни і суми, для переведення кількісних та трудових вимірників у грошовий. Вартісне вимірювання включає в себе оцінку та калькулювання.

Калькулювання являє собою процес визначення собівартості продукції, який полягає у акумулюванні затрат на виробництво і віднесення їх на готовий продукт. Поняття “оцінка” в бухгалтерському обліку є близьким до поняття “вартісне вимірювання”. Оцінка відображає об'єкти бухгалтерського обліку в єдиному грошовому вимірнику з метою узагальнення їх у цілому по підприємству. За рахунок врахування витратного та ціннісного підходу, висвітлення оцінки в бухгалтерському обліку буде удосконалене за рахунок поєднання теоретичних основ класичної теорії та теорії граничної корисності. У результаті поєднання вартісного та ціннісного підходу, в бухгалтерському обліку оцінку пропонується пояснювати як частину методу бухгалтерського обліку. Дане визначення передвіщає, що саме об'єкт оцінки проводить оцінку в бухгалтерському обліку, який може бути як внутрішнім, так і зовнішнім. [1]

Оцінювання являє собою процес оцінки об'єктів бухгалтерського обліку. Менш змістовним поняттям, порівнюючи з оцінкою є поняття облікової оцінки, в якому не згадується про активи та пасиви підприємства. Облікова оцінка використовується організацією з метою розподілу витрат і доходів між відповідними звітними періодами і дає змогу визначити обсяг наявних у нього основних і оборотних засобів, контролювати їх використання.

Поняття, які зазначалися вище взаємопов'язані та є засобом трансформації фактів, які виражаються у натуральних та трудових показниках. Вони забезпечують зведення інформації про різні об'єкти бухгалтерського обліку у змістовну форму.

Оцінка є складовою частиною бухгалтерського обліку, може бути вираженням вартості об'єктів процесів та явищ, які виникли на підприємстві. В бухгалтерському обліку оцінка може бути розглянута як з теоретичної, так з практичної та навчальної точок зору. Інформація про оцінку має бути відображена

в бухгалтерському обліку для інформаційного задоволення потреби користувача.[2]

Точна і вірна оцінка об'єктів в бухгалтерському обліку має досить важливе значення для об'єктивної характеристики ресурсів підприємства, від її вірності залежатиме надійність облікових даних. Щоб забезпечити правильне відображення об'єктів обліку та достовірність оцінки, бухгалтерський облік ставить такі вимоги: адекватність, цілеспрямованість та єдність оцінки. [3]

В бухгалтерському обліку оцінка потрібна для господарської діяльності: при вибутті й надходженні активів; при здійсненні купівлі-продажу, оренди майна, страхування, переоцінка активів; при виникненні прав і зобов'язань. Цим можна пояснити існування різних грошових оцінок: експертних, економічних, юридичних, страхових та статистичних.

Експертні оцінки використовуються фахівцями; в бухгалтерському обліку цей вид оцінки не позбавлений суб'єктивізму.

Економічна оцінка використовується для визначення цінності майна при його придбанні та несуть калькуляційний характер.

Юридичні оцінки бувають обмежені лише двома групами оцінок, які виникають з укладених договорів для необхідності відшкодування заподіяної шкоди.

Страхові оцінки розраховуються окремо для кожного страхового об'єкта; кінцевий результат встановлюють після перевірки страховою організацією даних, наданих їй страхувальником.

Статистичні оцінки використовуються в макроекономічному обліку й аналізі. [4]

Таким чином, оцінка в бухгалтерському обліку є складовою частиною його методу, що виражає вартість об'єктів, процесів та явищ, які виникли на підприємстві, у грошовому вимірнику та виражає думку про цінність об'єкта, що має здійснюватися суб'єктом оцінки, який має відповідні повноваження. Оцінка необхідна для господарської діяльності при вибутті й надходженні активів, при здійсненні купівлі-продажу, оренді майна, страхуванні. Правильна оцінка відіграє важливу роль при зіставленні балансів одного або багатьох підприємств за різні звітні періоди.

Список використаних джерел

1. Кірейцев Г. Г. Бухгалтерський облік та науковці, що генерують ідеї його розвитку / Г. Г. Кірейцев // Бухгалтерія в сільському господарстві – 2008. - № 20(221). – С. 3- 7.
2. Ловінська Л. Г. Оцінка в бухгалтерському обліку [Текст]: монографія / Л. Г. Ловінська. – К.: КНЕУ, 2006. – 256 с.
3. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник для студентів вузів спеціальності 7.050106 «Облік і аудит»./Вид. –е, доп. І перероб. – Житомир: ЖІТІ, 2000, – 640
4. Сопко В.Бухгалтерський облік :Навч. посібник.-К.:КНЕУ, 1999-498с
5. Кузуб М.В., Лещій Л.А «Оцінка впливу інфляції на показники фінансової звітності», Міжнародна науково-практична конференція «Глобалізаційні виклики розвитку національних економік», присвяченої 70-річчю КНТЕУ. 19-21 жовтня 2016 р., м. Київ.